

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

"Ενας λαός ύψώνεται ήμα
δείξη πώς δι' φοβάται την
αλήθεια. — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φ
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ'

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 22 ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΗ 1908

ΓΡΗΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΑΡΙΘΜ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 301

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Ιστορικά γεγονόματα (συνέχεια).
Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Η ιστορία του Ζαχαρκάρου (μετάφραση από τα Σανκριτικά) (τέλος).
ΑΘΗΝΙΩΤΙΣΣΑ. Ρωμαϊκή μουσική.
ΙΝΤΑ ΓΑΡΤΖΩΝΗ. Ένα γράμμα.
ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ. Φιλολογία και ζωή.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Άλκαϊος, Γ. Ζερβός.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΜΟ.

ΤΑΝΤΑΛΟΣ

"Αχ, την αγάπη με κερνάς μες σι χρυσό κροντήρι,
μά είναι θεοιδό ή δίψα μου και πίνω και δλο πίνω...
"Αψη μου και: τὰ σωθικά, χτυπάει με τὸ λιοπύρι
θανατοῦ κατόψυχα κι ἀπὸ τὴ δίψα σβήνω.

Και τὸ κροντήρι ἄλλοτε ἔπειτα
σὲ τέτια δίψα, θεοιδό τὸ χάρισμα κι ἂν εἶχαι
γιομάτο πάντα νὰ εἶναι το; — "Αχ, ἡ φωτιά μου εἶναι τόση
πού μὲ φλαγνάρα μοναχὰ θὰ σβήσοι, μὲ κροῦ δχι.

Λευκάδα

ΑΛΚΑΙΟΣ

ΡΩΜΑΙ·ΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Εἶχα τὴν τύχη νὰ παρευρισκομαι κ' ἐγὼ στὴν
ἀίθουσα τοῦ Ὁδείου, σὰν ἔδωσε τὴ μουσικὴ του
βραδιά» ὁ κ. Μανόλης Καλομοίρης.

Μὲ εὐλάβεια καὶ μὲ συγκίνηση παρακολούθησα
ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἕως μὲ τὸ τέλος τὸ ἔργο τοῦ νέου
συνθέτη καὶ εἶμαι βεβαία πὺς ὅλοι οἱ ἀκροατὲς τὴν
ἴδια συγκίνηση θὰ δοκίμασαν, γιὰτὶ πρώτη φορὰ
ἀκούσαμε στὴν Ἀθήνα σύνθετες καθαρὰ ἑλληνικὲς,
ξένες ἀπὸ κάθε ἱππορρὴ ξένων συνθέσεων.

Βέβαια, ἡ μουσικὴ τοῦ κ. Καλομοίρη ἔχει στὴ
ριχτὴν στὰ κλασικὰ τεχνικὰ μέσα τῶν προοδεμένων
μουσικῶν Ἐθνῶν, ἀλλὰ βάση της εἶναι ὁ χαρακτήρ
ας τῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν, τὰ ὅποια ἐνέ-
πνευσαν τὸν καλλιτέχνη νὰ γεννήσει νέες μελωδίες
καθαρὰ ἑλληνικὲς, καὶ τῶν Ἐθνικῶν μας παραδό-
σεων καὶ πόθων, ἀπὸ ὅπου παίρνει τὰ χυμὰ τῶν με-
γάλων του συνθέσεων.

Ἀπὸ τὰ διάφορα ἔργα τοῦ κ. Καλομοίρη τὸ κα-
θένα ἔχει καὶ ξεχωριστὸ χαρακτήρα καὶ ξεχωριστὴ
δύναμη, μπορεῖ κανεὶς νὰ πεί γιὰ τὰ περισσότερα.

Ἰδιαίτερα θαυμάσαμε τὴ «Φοῦγγα σ' ἐφτά
φωνές» (μήπως θέλει κανεὶς νὰ τοῦ τὴ μεταφράσου-
με διαφυγῆ;) πού μὲ δαῦτη, μᾶς παρουσιάζεται ὁ
κ. Καλομοίρης κοντραπουντίστας πρώτης σειράς ὁ-
ποῖος μπόρεσὲ νὰ παρακολουθήσει τὸ ζετύλιγμα τῶν

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ἐφτά φωνῶν μὲ τὸ τελικὸ τὸν «point d'orgue»
πού ξαναφέρει τὸ κύριον θέμα ἀπὸ τὸ πρωτοῦ μέρος, θὰ
τ' ὁμολογήσει. ἔπειτα τὸ ὠραῖο νυχτιάτικο εἶχε
κάτι τὴν μελαγχολικὸν καὶ λαϊκὸν ὠραῖον, πού τὸ
κατάλαβε ὅλος ὁ κόσμος. Ἡ «Ρωμαϊκὴ Σουίτα»
τοῦ ἦτο τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ προγράμματος.
Ἡ Σουίτα αὕτη σὲ πέντε μέρη ἔχει γραφῆναι γιὰ με-
γάλην ὀρχήστρην ὥστε εἶναι φυσικὸν ὅτι τὸ βῆμα γιὰ
δύο πιάνο μᾶς σκεπάζει πολλὰς ὁμορφίας· μοιάζει
μ' ἕνα ἀντίγραφο ἀπὸ μολύβι μᾶς πλούσια χρωμα-
τισμένης εἰκόνας· κ' ἔτσι ὅμως εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ
μᾶς κάνει νὰ συγκινηθοῦμε, νὰ κλάψουμε καὶ νὰ ἐν-
θουσιαστοῦμε μαζὶ μὲ τὸ συνθέτη πού σ' αὐτὲς του
τις σύνθεσεις ἔχουσε, φάνεται, ὅλη του τὴ Ρωμαϊκὴ
ψυχὴ.

Τὸ πρῶτον μέρος τῆς Σουίτας, «Ἀπὸ τὰ παρα-
μῦθια τῆς γριᾶς», μᾶς παρουσιάζει στὴν ἀρχὴ μ'
ἕνα μελαγχολικὸν θέμα δηγηματικῶν χαρακτήρα μὲ
συνοδεία ἀπαλὴ καὶ γρήγορη καὶ λίγο μονότονη σὰν
τοὺς γύρους τῆς ἀνέμης — μᾶς παρουσιάζει, λὲς, μὲ
γριούλα πού μπρὲς στὸ τζάκι τῆς καθισμένης δηγᾶ
ται λογιῶν τῶν λογιῶν ἱστορίας σ' ἀγγονάκια τῆς καὶ
βλέπεις καὶ ξεπρυβάλλουσε μπροστὰ μᾶς κοπέλες

πανώριες καὶ βασιλόπουλα λεβέντικα καὶ πιστικοὶ
μὲ τίς φλογέρες τους· καὶ τότε γλυκοκουβεντιάζουσε
ἀναμεταξύ τους, τότε φιλοῦνται καὶ τότε μιλῶ-
νουν, ἔπειτα λὲς καὶ στήνουν χορὸν πού ὅσο πάει καὶ
δυναμώνει δυναμώνει... κατὶ δυνατὰ στριγγὰ ἀκόρ-
ντα καὶ ἀκούεται πάλι τὸ γουργουρητὸ τῆς ἀνέμης
μὰ πὺς θλιβερὸ καὶ πὺς στολισμένον κι ἀρχίζει πάλι
ἡ γριὰ τὸ μελαγχολικὸν τῆς τὸ δῆγμα, μὰ τώρα
δὲν εἶναι μόνον καὶ τὰ ἐγγονάκια τῆς ἀρχίζουν κ'
αὐτὰ κατὶ νὰ γλυκύνει ἀπὸ πάνω στὸ δικὸν τους
τὸ σκοπὸν κ' ἔτσι ξαναρχίζουσε τὰ παραμῦθια καὶ
πάνε ὀλοῖνα δυναμώνοντας, ὡς πὺς ἔσποῦνε σ' ἕνα
θριαμβευτικὸν τραγοῦδι τῆς νίκης καὶ τῆς ἀγάπης·
ἔπειτα πάλι ἡσυχία· κατὶ πηδήματα ἀπὸ δῶ, κατὶ
ἀναφυλλητὰ ἀπὸ κεῖ, καὶ πάλι ξαναρχεται τὸ πρῶ-
τον δῆγμα, μὰ τώρα ὅσο πάει λιγοστίζει, ξεψυ-
χάει στὸ μινὸν καὶ τελιώνει ἀξάφνα μὲ τὴν ἀρχὴ
τοῦ δευτέρου θέματος (πὺς τὸ τῆς κοπελιάς) στὸ μα-
τζόρι. Καὶ ἔψαν ἐκεῖνοι καλὰ καὶ μεις περικάλια.

Τὸ δεύτερον (σὰν παιχίδι καὶ σὰ νανούρισμα),
τρίτον (Ἀπὸ τὸν Ἐρωτόκριτον καὶ τὴν Ἀρετοῦσα) καὶ
τέταρτον (σὰ χορὸν καὶ σὰ χωρατὸ) μέρος ἔχουσε
φόρμα πολὺ πὺς μικρὴν· στὸ σὰν παιχίδι καὶ σὰ
νανούρισμα μπόρεῖ κανεὶς νὰ φανταστῆ μὲ Μάννα
πού νανουρίζει τὸ μικρὸν τῆς κι αὐτὸ ὅλο τῆς ξεψυ-
χάει ἀπὸ τὰ χέρια ὡς πού τὸ παίρνει πᾶς στὸ τί-
λος ὁ ὕπνος καὶ γλυκοκοιμῆται μουμουρίζοντας τὰ
τραγοῦδια τῆς μάνας του. Ὁ Ἐρωτόκριτος εἶναι
ἕως τὸ μελωδικότερον καὶ γλυκύτερον τῆς Σουίτας·
πολὺ περιέργον τὸ δεύτερον θέμα του μὲ τὸν Ἐθνικὸν
χαρακτήρα καὶ τὴν ἰδιαίτη γάμμα του.

Ὁ χορὸς ἔχει καθάριον ἑλληνικὸν χαρακτήρα·
τὸ χωρατὸ πού κάνει ὁ Καλομοίρης μὲ αὐτὸν εἶναι
ὅτι κοντραπουντάρνει στὰ θέματα τοῦ χοροῦ, τὰ θέ-
ματα τῶν παρασμένων μερῶν ἔτσι σὰ νὰ τὰ περι-
γελάει καὶ νὰ τὰ κοροϊδεύει.

Τὸ πέμπτον μέρος «Τὸ Παλάτιον» εἶναι μαζὶ μὲ
τὰ παραμῦθια τὸ σπουδαιότερον ἀπὸ ὅλη του τὴν ἐρ-
γασίαν· ἀρχίζει ἡ θάλασσα· τὰ κύματα ὀλοῖνα ἀνε-
θαίνουν· τώρα ἔρχεται στὰ κόρνα ἕνα ἀπλὸν μοτίβον
πού μπορεῖ κανεὶς νὰ πεί πὺς συμβολίζει τὴν Ἰδέαν
(παρατηροῦμε ἐδῶ πὺς εἶναι χτισμένον ἀπὸ πᾶν ὅτις
πρῶτες νότες πού εἶναι βασιμμένα τὰ προηγούμενα
μέρη, μί, φᾶ ντιέζις, σὺλ, σί). Τὸ μοτίβον αὐτὸ με-
γαλώνει ὀλοῖνα καὶ δυναμώνει, γίνεται θέμα, ἀκούε-
ται ἀπὸ παντοῦ· ἔπειτα ἔρχεται ἕνα ἄλλο μοτίβον
χαρακτηριστικὸν τῆς δουλειᾶς· λὲς καὶ βλέπει κανεὶς
τοὺς τεχνίτες νὰ σκάπτουν καὶ νὰ δουλεύουν· ἔπει-
τα ἀρχίζουν καὶ περνοῦνε δια τὰ θέματα καὶ τὰ
μοτίβια τῶν παρασμένων κομματιῶν. Ὁ θεὸς θέλει νὰ συμ-
βολοῖσι ὁ τεχνίτης πὺς ἀπὸ τὰ παραμῦθια τῆς γριᾶς,